

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Dispvatio LXVI. De Sacramentorum reviviscentiâ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

DISPUTATIO SEXAGESIMA S E X T A.

De Sacramentorum Reviviscentiâ.

S E C T I O P R I M A.

Utrum Sacramenta cum fictione suscepta reviviscant.

I.
Validè inter-
dum suscipi-
tur Sacra-
mentum, &
samen non
fructuosè.

LIUD est Sacramenta validè sumi, aliud fructuosè; sicut enim in rebus materialibus in dies videmus, quantumcunque agens aliquid, ignis exempli gratia, statuat aptus ex se ad calorem in manu producendum, si tamen interponatur obex, corpus scilicet aliquod opacum, impeditur quo minùs habeat illum suum effectum, corpore verò illo amoto eum habet, & manum calefacit, idem contingere interdum videtur in Sacramentis, quæ ratione obicis, sive ille positivus sit, sive negativus, fructum in recipientium animabus non producant, ablato verò obice operantur, & fiunt fructuosæ. Hinc de Baptismo peculiariter loquens Sanctus Augustinus libro primo de Baptismo, cap. 2. sic habet: *Tunc valere incipit ad salutem Baptismus cum illa fictio veraci confessione recesserit, qua corde in malitiâ, vel sacrilegio perseverante, peccatorum abolitionem non sinebat fieri.* Hæc itaque quo pacto contingant præsentis disputatione declarabimus.

II.
Status pra-
sentis diffi-
cultatis pro-
ponitur.

Quæstio ergo est: Utrum quando ea, quæ ad substantiam Sacramenti spectant, ponuntur, nempe materia, forma, & debita tam conferentis, quam suscipientis intentio, sicque validè confertur Sacramentum, ratione tamen vel alicujus peccati in ipsâ susceptione commissi, vel defectus dispositionis, non ad validam, sed fructuosam Sacramenti susceptionem requisita, nempe doloris de peccato priùs commisso, ob defectum cujus dispositionis non confertur gratia, & Sacramentum est validum, sed informe. Quæritur inquam, utrum postea, ablata tam fictione, seu obice, Sacramentum (Baptismus exempli gratia) reviviscat, & gratiam conferat. Fictio autem non eo sensu hic capitur à Theologis, quo sumi solet cum dicimus fictè aliquid fieri, id est sine verâ intentione, ut fictè dicitur adorari idolum quando adoratur derisorie, hæc enim esset fictio opposita valori & substantiæ Sacramenti, ut rectè Suarez hic, in commentario articuli noni, sed fictio in præsentis idem est ac obstaculum, seu obex positus ad effectum Sacramenti consequendum. Ideo verò dicitur fictio, quia qui sine debita dispositione ad Sacramentum accedit alium se exterius exhibet, nempe talem, qui aptus sit ad recipiendum Sacramentum, alius re ipsa est, si autem conscius hujus indispositionis

Quid fictio-
nis nomine
hic intelligat
Theologi.

accedat, dicitur fictio formalis; si inscius, materialis, ut in simili dicunt omnes de mendacio.

Varii hæc in re sunt dicendi modi: Affirmant nonnulli quando quis cum fictione ad Baptismum accedit, postea ablato obice per contritionem, conferri quidem effectum Baptismi, seu gratiam illam, quæ per Baptismum collata fuisset, si non intercessisset fictio, Baptismum tamen nihil circa gratiam illam operari, vel physice, vel moraliter, sed intuitu solius contritionis dari, nec alio modo ascribitur Baptismo, quàm quòd contritio, ut hunc effectum tribuat, supponat Baptismum susceptum, alioqui gratiam non conferret: ita aliqui apud Suarez Disp. vigesima octavâ, sect. quarta.

III.
Dicunt alii
qui sublatâ
fictione per
Contritio-
nem, dari
quidem gra-
tiam, sed
ratione Con-
tritionis,
non Sacra-
menti.

Sed contra primò: Hæc enim sententia expressè repugnat Sancto Augustino lib. 1. de Baptismo, cap. 11. & lib. 3. cap. 13. Sancto Cypriano, & aliis Patribus, ac Theologis, cum Sancto Thoma dicentibus Baptismum impeditum per fictionem quo minùs effectum haberet quando recipiebatur, postea ablata fictione incipere eum habere. Quòd autem hæc sit mens Augustini, patet, ipse enim ubique hoc tribuit Baptismo, eò quòd sit opus Christi, qui, ut frequenter docet Sanctus Augustinus, in omni baptizante baptizat. Unde libro 7. contra Donatistas, cap. 10. ait, Baptisma esse quoddam semen Christi, quo Ecclesia, etiam per hæreticos generat filios, quod & lib. 6. cap. 5. affirmat & in homine iusto, & in homine iniusto semper sanctum esse, neque æquitate alicujus augetur, neque alicujus iniquitate minuitur.

IV.
Prædicta opi-
nis adver-
satur Patri-
bus & Theo-
logis.

Quod verò semen hoc, nempe Baptismus, licet subinde non statim conferat effectum ob fictam susceptionem, seu obicem positum, non tamen perdat intrinsecam vim, sed tandem ablato obice tribuat effectum, clarè docet Sanctus Augustinus loco proxime citato, ubi loquens de hæretico fictè ad Baptismum accedente, & illius effectum non percipiente defectu dispositionis debita, nempe vinculi, unionis & Charitatis cum Ecclesiâ, subjungit: *Si ab illa perversitate correctus, & à separatione conversus venerit ad Catholicam pacem, sub eodem Baptismo quod acceperat, peccata dimittantur, propter vinculum Charitatis, sub quo Baptismo peccata ejus veniebant propter sacrilegium divisionis: ubi per vinculum Charitatis non intelligit actum Charitatis erga Deum, ut volunt aliqui, sed nexum Charitatis cum Ecclesiâ, quem per schisma ruperat, illud enim vinculum ut dispositionem ad fructum Baptismi percipiendum requirit, defectus cujus cum priùs reddiderat infructuosum.*

V.
Clarè assertis
Augustini
baptis-
mum fictè
susceptum,
obice ablato
tribuere ef-
fectum.

Nec

VI. Nec verum est quod affirmant aliqui, Sanctum Augustinum his locis solum velle per Baptismum in hoc casu remitti tantum penas temporales peccatis ante commissis debitas; libro enim tertio, cap. 13. ait illum ipsum Baptismum, qui propter discordiam operabatur mortem, propter pacem intus operari salutem. Eodem loco ait Baptismum ablata fictione valere ad dimittenda peccata, & libro 1. cap. 12. ad remissionem peccatorum prodesse. Unde Vasquez disp. 159. cap. 3. ait negari non posse Sanctum Augustinum affirmasse Baptismum, ablata fictione dimittere peccata, numero tamen 33. cap. 3. & capite 4. ait sibi probabilius esse per Baptismum fictè susceptum nullam unquam culpam, ne originalem quidem auferri, sed pœnam tantum temporalem, & cuius etiam mentis videtur esse Scotus in 4. d. 4. quæst. 5. Gabriël quæst. 1. artic. 3. & alii nonnulli.

VII. Contra præcedentem sententiam est secundò: Nam juxta Concilium Tridentinum sess. 6. & 14. in lege gratiæ nullum peccatum remittitur nisi per aliquod Sacramentum in re vel in voto, ergo originale peccatum & actualia ante Baptismum commissa si remittantur, etiam per contritionem, remitti debent per Sacramentum aliquod in re vel in voto, sed non possunt remitti per Pœnitentiam, quia cum commissa sint ante Baptismum, non sunt subiecta clavibus, nec cadunt sub jurisdictionem Ecclesiæ, cujus Baptismus est janua; ergo remitti debent per Baptismum, sed non per Baptismum in voto, quia qui fictè baptizatus est, non est capax voti Baptismi, cum ulterius baptizari non possit, ergo tolli debent per Baptismum jam susceptum.

VIII. Quodd vero volunt hi Auctores ascribi Baptismo effectum illum remittendi peccata ante commissis, quia contritio ut hoc præstet dicere debet ordinem ad Baptismum, & sic requirit eum præcessisse, hoc inquam non sufficit ut Baptismus dicatur tollere & remittere peccata illa, & operari salutem; sic enim remissio peccatorum quæ fit per Pœnitentiam tribui deberet Baptismo, cum Pœnitentia effectum illum producere non posset, nisi Baptismus præcessisset, imò effectus cujusvis Sacramenti attribui posset Baptismo.

IX. Alii secundò dicunt peccatum originale & alia ante Baptismum commissa, quando Baptismus fictè suscipitur, tolli posse directè & per se per actum contritionis, concomitanter verò per Baptismum materialiter & per accidens. Sed contra primò: Hoc enim quod est tollere peccata concomitanter, vel est verè tollere; tunc autem coincidunt hi Auctores cum verà & communi sententiâ, vel Baptismus tollere concomitanter solum est contritionem tollere peccata illa, sed supponere Baptismum jam susceptum, & hoc est quod proximè impugnavimus.

X. Contra secundò: Quodcumque peccatum aliquod mortale tollitur per accidens & concomitanter ab aliquo Sacramento, semper fit hoc cum ordine ad aliud Sacramentum, à quo tollitur per se, ut quando Sacramentum Eucharistiæ per accidens dat primam gratiam, & tollit peccatum mortale, ad quod minus non est per se & directè institutum, semper hoc fit cum ordine ad Sacramentum Pœnitentiæ: at verò peccatum originale & mortalia ante Baptismum commissa non possunt respicere per se Pœnitentiam, ut ostensum est, ergo Baptismus, non per votum illum suscipiendi, cum iterari non possit,

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. II.

ergo per ordinem ad Baptismum jam susceptum. Sit ergo.

Prima conclusio: Baptismus validè, sed infructuosè susceptus recedente fictione confert gratiam, & tam peccatum originale, quam actualia ante Baptismum commissa tollit: ita Sanctus Augustinus locis citatis, Sanctus Thomas q. 69. art. 10. Suarez disp. 28. sect. 4. Coninck q. 62. artic. 1. dub. 5. num. 72. Tannerus Tomo 4. disp. 4. quæst. 3. num. 61. & est communis sententia Theologorum. Ratio est, quam in impugnatione contrariæ sententiæ posuimus, nam effectus Baptismi non potest conferri ab alio Sacramento, fictè autem susceptus iterari non potest, ergo debet reviviscere, ne homo in perpetuum illius effectu orbetur.

Confirmatur primò: Nullum quippe est peccatum, quod non possit directè remitti per aliquod Sacramentum, quod tamen contingeret in hoc casu. Confirmatur secundò: Sequeretur enim illum, qui fictè suscipit Baptismum non posse omnino justificari nisi post Baptismum peccet, quod tamen parum videtur probabile: sequela probatur, nam non potest justificari per Baptismum, ut affirmant adversarii, sed nec per Pœnitentiam, hæc enim non tollit peccatum indirectè, nisi tollendo aliud directè, nullum autem peccatum commissum ante Baptismum directè subest clavibus, ergo.

Dices, potest justificari per contritionem: **Contra:** In tantum potest justificari per contritionem, in quantum contritio est votum alicujus Sacramenti, sed contritio hic non est votum ullius Sacramenti, ergo: probatur minor, non Baptismi, quia jam præterit, non Pœnitentiæ, in tantum enim contritio est votum Pœnitentiæ, in quantum involvit propositum illam suscipiendi, sed in hoc casu non involvit, ergo: probatur minor, nullum habet peccatum hic homo, quod sit materia Pœnitentiæ, & consequenter confiteri non potest, nec suscipere Sacramentum Pœnitentiæ.

Secunda conclusio: Baptismus non quoad gratiam solum habitualement, & habitus infulos cum comitantes, sed quoad remissionem pœnæ peccatis ante Baptismum commissis debita, & gratiam actualem, seu specialia auxilia per Baptismum conferri solita reviviscit: ita Auctores citati cum Sancto Thoma. Ratio est, quia natura Baptismi est, ut non solum det gratiam, & consequenter tollat peccata tam originale, quam actualia, sed etiam pœnas iis debitas, ergo quando tollitur obex confert eundem effectum, cum nihil obstat quo minus hoc ante præterit præter obicem, sed hic jam aufertur, ergo.

SECTIO SECUNDA.

Alia quedam statuuntur circa reviviscientiam Sacramentorum.

TERTIA conclusio: Licet Baptismus reviviscens, omnia peccata ante Baptismum commissa tollat, & consequenter pœnas iis debitas, potest tamen contingere, ut solum originale & mortalia tollat, non venialia, saltem omnia, nec pœnas iis respondentes. Quoad hoc postremum res est clara; nunquam enim, peccato non remisso, remittitur pœna ei debita cum

XI. Baptismus infructuosè susceptus, recedente fictione reviviscit.

XII. Nullum est peccatum quod per aliquod Sacramentum directè nequeat remitti.

XIII. Videtur etiam quod in hoc casu nec per Contritionem possit peccatum remitti.

XIV. Baptismus, etiam quoad remissionem pœnæ reviviscit.

I. Baptismus reviviscens tollere potest solum originale, & mortalia, non tamen semper venialia.

cum causa poenae remaneat. Quoad prius itaque probatur: Potest auferri obex, & fictio respectu mortalium peccatorum quamvis non auferatur respectu venialium, potest enim quis habere dolorem mortalium peccatorum, & retinere complacentiam circa aliqua venialia, ergo venialia hæc non tolluntur tunc per Baptismum. Neque hoc mirum videri debet, nam si quando Baptismus confertur adulto, haberet is dolorem & detestationem mortalium, & complacentiam alicujus venialis, remitterentur illa, non istud. Baptismus autem reviviscens non alio modo remittit peccata, quam primò collatus. Utrum autem quando postea tollitur obex quoad venialia, Baptismus quoad illa etiam reviviscat, incertum, affirmat Suarez sect. 4. negant alii, utrumque probabile.

II. *Confirmatio & Ordo si sicut suscipiantur, ablato obice reviviscunt.*

Quarta conclusio: Confirmatio & Ordo, si valide suscipiantur sed infructuosè, postea ablato obice reviviscunt: ita Sanctus Thomas in 4. dist. 4. quæst. 3. art. 2. qu. 3. ad tertium, Suarez disp. 28. sect. 6. Coninck quæst. 62. art. 1. dub. 5. num. 75. Tannerus disput. 3. quæst. 3. dub. 4. n. 131. & alii contra Sotum in 4. dist. 6. quæst. 1. art. 8. & Vasquez disp. 161. cap. 2. qui hoc adscribunt soli Baptismo.

III. *Offenditur hæc duo Sacramenta reviviscere.*

Probatur tamen conclusio primò ratione Sancti Augustini, quæ in his Sacramentis æquè urget ac in Baptismo, sunt enim opus Christi vim habens sanctificandi, perpetuò manens incorruptum propter indelebilem characterem, ergo eodem modo conferent effectum ac Baptismus: quo etiam arguendi modo utitur Sanctus Thomas. Secundò: Quia cum hæc Sacramenta à Deo ordinata sint ad subveniendum hominibus ad ea ritè peragenda, quæ ad statum, in quo per illa constituuntur, pertinent, non videtur expediens, ut quis perpetuò iis auxiliis orbetur quæ per hæc Sacramenta conferuntur, & licèt hæc ratio solùm probet directè de gratiâ actuali, seu auxiliante, consequenter tamen probat de habituali, seu justificante, quæ est radix & fundamentum ad auxilia actualia obtinenda.

IV. *Dicitur: Hæc duo Sacramenta non sunt absolute ad salutem necessaria, sicut Baptismus.*

Objicit Vasquez, hæc Sacramenta quamvis iterari non possint, non tamen sunt ad salutem simpliciter necessaria, ergo licèt reviviscat Baptismus, non tamen est cur quis dicat ista reviviscere. Respondetur: Etl non sit simpliciter necessarius ad salutem horum Sacramentorum effectus, est tamen necessarius secundùm quid, seu valdè conducens ad finem horum Sacramentorum consequendum, & licèt Sanctus Augustinus de solo Baptismo hoc affirmet, non tamen negat de aliis, & ratio ipsius non minùs de iis probat, quàm de Baptismo.

V. *Probabile est Matrimonium & Extremam Unctionem, si sicut suscipiantur, reviviscere.*

Quinta conclusio: Idem probabiliter de Matrimonio & Extremâ Unctione dicendum: ita Suarez, Tannerus, Coninck, & alii conclusione præcedente citati. Ratio est, quia aliqua ratione sunt initerabilia hæc Sacramenta, illud vivente conjuge, unde hominem constituit in statu perpetuo quodammodo & immutabili, hoc durante eadem ægritudine: non est ergo cur hujusmodi hominem dicamus privari toto illo tempore auxiliis iis, quibus ad benè ex hac vitâ migrandum esset disponendus, & ut benè Suarez loco citato, si non posset homo suscipiens fictè Extremam Unctionem postea ablata per Pœnitentiam fictione, fructum Sacramenti consequi, sine causâ ita institutum fuisset hoc Sacramentum, ut durantè eadem infirmitate iterari non possit.

Quæres: Quid sentiendum si obex toto eo tempore, quo durat necessitas effectus horum Sacramentorum non tollatur, sed solùm cessante illâ necessitate, ut si quis non agat Pœnitentiam ante mortem conjugis, nec antequam valetudinem recuperaverit, sed tunc primò dispositionem ad effectum Sacramenti consequendum necessariam ponit. Coninck num. 76. & 77. negat tunc reviviscere hæc Sacramenta, cum Matrimonium non amplius perseveret, sed iterari possit; nec ulla amplius sit effectus illius Sacramenti necessitas, quod etiam affirmat de Extremâ Unctione, Suarez urumque putat probabile, primum ob rationem jam positam, secundum, quia sicut in lege cessante illius sine non statim cessat legis obligatio, quando cessatio finis tantùm est negativa, non contraria, ita inquit contingere potest in fine Sacramenti, etsi enim occasione illius finis sit institutum, cum tamen sit quid bonum & sanctum, conferetur effectus etiam cessante sine negativè, ut contingit in lege.

Sexta conclusio: Probabilius videtur Sacramentum Eucharistiæ non reviviscere: ita Sanctus Thomas in 4. dist. 4. quæst. 3. art. 3. qu. 3. ad 3. Durandus, Major, Sanctus Bonaventura, Halensis, Coninck num. 78. Tannerus num. 133 non reviviscit. Suarez disp. 64. sect. 8. Probatur primò: Si enim Eucharistia revivisceret, sequeretur aliquem, qui millies sacrilegè ad sacram communionem accessisset, si postea ipsum verè facti pœnitent, ingentem simul gratiâ cumulum recepturum, quod indignum videtur. Secundò & à priori, quia cessant hæc rationes, ob quas alia Sacramenta diximus reviviscere, nempe quia vel iterari non possunt omnino, vel saltem per se loquendo, non per diurnum tempus, ut in Matrimonio contingit & Extremâ Unctione, Sacramentum autem Eucharistiæ sæpius frequentari sine difficultate potest. De Sacramento Pœnitentiæ quid sentiendum sit, suo loco dicetur.

SECTIO TERTIA.

Quæ dispositio ad Sacramentorum reviviscentiâ requiratur.

Duobus modis contingere potest effectum Sacramenti impediri per fictionem, vel merè defectu dispositionis debitæ, ut si quis bonâ fide accedat ad Baptismum sine dolore & detestatione peccatorum, quæ ante Baptismum ab eo sunt commissa, vel ita ut in ipsâ susceptione committatur aliquod peccatum, ut si voluntatem habeat committendi homicidium, furtum, & cætera, aut si sciens attritionem requiri ad effectum Baptismi, adhuc sine eâ accedit.

Prima conclusio: In eo qui inculpabiliter fictus accedit, & nec in ipsâ susceptione Baptismi, nec post eum jam susceptum peccavit mortaliter, sufficit sola attritio, ut Baptismus reviviscat, & peccatum originale ac reliqua omnia ante Baptismum commissa tollat: ita Doctores communiter, paucis exceptis, quos supra retulimus, qui ad omne Sacramentum, ut fructuosè suscipiatur, requirunt contritionem. Probatur conclusio: Baptismus siquidem idem est reviviscens & primò susceptus, ergo eadem dispositio, quæ sufficit ad effectum Baptismi quando confertur, sufficit postea, cum nullum novum impedimentum jam ponatur quod non

VII. *Quid si quis obicem non tollat, nisi post mortem conjugis, aut recuperatâ valetudine.*

VII. *Eucharistia Sacramentum sicut suscipitur, non reviviscit.*

I. *Effectus ab eo qui Sacramentum suscipit, non tollitur, nisi post mortem conjugis, aut recuperatâ valetudine.*

II. *Post Baptismum, nec post mortem, nec in quovis casu, sufficit attritio.*

non fuit in susceptione Baptismi, nam ut supponimus, nullum novum peccatum est commissum, Baptismus autem eandem habitudinem ad omnia peccata ante ipsum commissa retinet, ubi novum non invenit obicem.

III. Dices, totum fundamentum, quod habemus ad asserendum Sacramenta reviviscere, desumitur ex Sancto Augustino, sed Sanctus Augustinus nunquam asseruit sufficere in hoc casu solam attritionem, ergo. Contra: Nec unquam negavit; nec enim Sanctus Augustinus hanc questionem disputat, imò non aliam requirere videtur dispositionem, quam unionem cum Ecclesiâ: potest tamen nostra sententia ex Sancto Augustino colligi; dum enim dicit Sacramenta quando reviviscunt, remittere peccata vi sua, & ex opere operato, non videtur quomodo possit talem dispositionem ut necessariam requirere, quæ per se ad peccata delenda sufficiat; cum ergo peccatum ante Baptismum commissum, in tantum sit obex, in quantum est interpretativè voluntarium, & attritio illud tollat in hac ratione voluntarii, sufficienter tollit obicem; nec enim, ut volunt aliqui, ad hoc ut tollatur obex debet tolli peccatum simpliciter, sed in ratione voluntarii, ut insinuare videtur Sanctus Thomas quæst. 69 art. 10.

IV. Secunda conclusio: Peccata etiam in ipsâ baptismi susceptione commissa, si ante instant illud quo Baptismus validè completur, perficiantur, remittuntur per eundem Baptismum reviviscenciam, & ad illorum remissionem sufficit attritio. Ratio est eadem de his peccatis, ac de aliis ante Baptismum commissis, cum hæc etiam re ipsâ ante Baptismum committantur; non enim est Baptismus completus antequam materia ejus & forma completè sint posita.

V. Tertia conclusio: Si quis tamen ante pronuntiationem ultimæ syllabæ formæ habeat attritionem de peccato illo tempore susceptionis Baptismi commissio, probabile videtur remitti illud cum originali & reliquis omnibus per ipsum Baptismum tunc collatum. Probat: Quia tunc eo tempore, quo gratia per Sacramentum est conferenda, nullus ponitur obex, ergo non impedit efficaciam Sacramenti, ergo Sacramentum tunc habebit effectum, eritque & validum & formatum, cum omnia non ad valorem solum, sed etiam ad effectum ponantur.

VI. Quod ulterius declaratur: Licet enim lignum, quando quis incipit primò illi applicare ignem, non sit sufficienter dispositum ad formam ignis recipiendam, si tamen ante ultimum instant quo jam est ignis applicatus, & potens agere in materiam illam, sit dispositum, ignis aget, & formam suam producet; sic licet quando primò incipit applicari Sacramentum per asperionem aquæ & prolationem formæ, subjectum non sit dispositum ad gratiam & effectum Sacramenti, si tamen sit dispositum quando Sacramentum jam est applicatum, habebit effectum.

VII. Quarta conclusio: Hoc peccatum non magis est materia confessionis, quam sint alia peccata ante Baptismum inceptum commissa. Probat: nam juxta Concilium Tridentinum sess. 14. c. 2. de Penitentia, peccata ante Baptismum commissa non subunt clavibus, cum Ecclesia, ut docet Apostolus primæ ad Corinthios 5. de iis, qui foris sunt non judicet, foris autem est qui non est baptizatus, cum Baptismus sit janua Ecclesiæ, ac proinde cum ante ultimæ syllabæ pronuntiationem non sit quis baptizatus, peccatum omne

quod ante illius prolationem committitur, & perficitur, sit a non baptizato, & non est materia confessionis.

Quinta conclusio: Si peccatum aliquod tempore Baptismi commissum, duret illo instanti quo jam completur Baptismus, non potest remitti tunc per Baptismum. Ratio est clara; Baptismus enim non potest remittere peccatum eo instanti quo peccatum est; sic enim simul esset & non esset peccatum illud, sed eo instanti, quo Baptismus completur peccatum illud est, ut supponitur, ergo, & cætera.

Sexta conclusio: Sacramentum reviviscens majorem gratiam confert melius disposito: ita Vasquez disp. 159. num. 59. Tannerus hic, disp. 3. quæst. 3. num. 71. Præpositus quæst. 63. art. 10. num. 18. Suarez verò disp. 28. sect. 4. §. duos potius, problematicè utrumque defendit, scilicet & Sacramentum reviviscens positâ meliori dispositione plus gratiæ conferre, & non dependere in intensioe gratiæ ab intensioe & perfectione dispositionis, sed quacumque dispositione positâ gratiam semper minimam dari quando Baptismus sicte susceptus reviviscit, & similem illi quæ datur infantibus: sed in hanc partem §. atque in hunc modum magis propendet. Coninck verò quæst. 62. art. 1. dub. 6. sine, secundum absolute amplectitur.

Nostra tamen conclusio probatur primò: Sacramentum enim idem est reviviscens & primò susceptum, ergo non minus est efficax, si ponatur omnia paria dum reviviscit, quam dum primò confertur, sed quando primò confertur dat gratiam secundum diversitatem dispositionis, & quando reviviscit. Confirmatur: Baptismus reviviscens quoad alios effectus eodem modo se habet sicut quando primò confertur; tollit enim omnem poenam temporalem peccatis ante Baptismum commissis debitam, ut faretur Pater Coninck dub. 5. num. 74. confert jus ad gratiam actualem & specialia auxilia, ut admittit idem numero 75. non de Baptismo solum, sed de Confirmatione etiam & Ordine, quidni ergo idem dici poterit de diversitate effectus secundum diversitatem dispositionis. Confirmatur secundò: Res omnes quò perfectiores dispositiones inveniunt in subjecto, eò perfectius operantur, & perfectiorem in illud formam inducunt, ergo & Sacramentum.

Secundò probatur: Nam ut supra vidimus disp. 64. sect. 6. Concilium Tridentinum sess. 6. cap. 7. universim affirmat quando justificamur gratiam infundi secundum propriam cujusque dispositionem. Confirmatur: Sicut namque in primâ justificatione, ita & in reviviscencia, præsertim si inculpate factus accessit, videtur rationi consonum, ut qui elicit attritionem ut centum plus gratiæ recipiat, quam alter, qui solum habet attritionem ut duo, alioqui frustra omnem conatum illum adhiberent homines, item redderentur negligentes in se ad effectum Sacramenti recipiendum præparando, & argumenta omnia hic recurrunt, quæ loco proximè citato posuimus in primâ susceptione.

Dices primò: Dispositio illa non est dispositio ad Sacramentum, sed ad effectum Sacramenti. Contra: Nec in primâ susceptione; Baptismus enim sine hac dispositione, ut supponimus, est verum Sacramentum, alioqui non esset validus & informis. Respondetur ergo, sufficere quòd sit dispositio ad effectum Sacramenti; de hoc enim

VIII. Peccatum durante illo instanti quo completur Baptismus, non potest tunc remitti per Baptismum.

IX. Majorem gratiam melius disposito conferri Sacramentum reviviscens.

X. Ratio Asserptionis est, quia Sacramentum reviviscens idem est ac primo collatum.

XI. Melius disposito dari intensiorem gratiam per Sacramentum reviviscens, ostenditur ex Concilio Tridentino.

XII. Non refert dispositionem illam non esse dispositionem ad Sacramentum, sed ad effectum Sacramenti.

Nullumquam negat S. Augustinus attritionem interdum sufficere ut Sacramentum reviviscat.

Baptismus etiam subinde reviviscit per attritionem respectu peccatorum in ipsâ Baptismi susceptione commissorum.

Peccatum quod ante Baptismum perfectum committitur, potest per hunc ipsum Baptismum remitti.

Res hac declaratur exemplo ex naturalibus desumpto.

Peccatum commissum antequam Baptismus plene perficiatur, non est materia confessionis.

cat. u. f. at.

procedit questio: unde etiam in aliis rebus dispositiones requiruntur, non ut causa sit, sed ut operetur, calor scilicet intensus in passo, non conducit ut ignis producturus alium ignem, sit, sed ut formam ignis in subiecto producat.

XIII.

Objic. Sacramenta applicari non debent ad effectum incertum.

Dices secundò cum Patre Coninek citato, non debere applicari Sacramenta ad effectum incertum, hoc autem sequi videtur in nostrâ sententiâ, jam enim Baptismus est collatus, effectus verò est incertus, cum major vel minor esse possit pro diversitate dispositionis. Respondetur, Deum non applicare merita Christi per Sacramentum ad effectum incertum; per Sacramentum enim fide susceptum non omnino applicat Christi merita ad ullum effectum, nec nisi positus dispositionibus & omnibus ad effectum requisitis: sic etiam non applicat Deus concursum suum cum causis naturalibus ad incertum effectum, sed prævisis dispositionibus in particulari ad hoc vel illud metallum concurret cum Sole ad illud producendum, cum dispositionibus ranæ ad ranam, plantæ ad plantam, &c.

XIV.

Etiam juxta adversarios non semper applicantur Sacramenta ad certum effectum, non prævisis dispositionibus.

Idem cum proportionem est de Sacramentis, præsertim cum etiam juxta adversarios plura vel pauciora peccata venialia per Baptismum vel primo collatum, vel reviviscentem tollantur juxta diversitatem dispositionis, ergo universim non est verum applicari per Sacramentum merita Christi ad certum effectum non prævisis dispositionibus. Antea ergo non erat voluntas omnino absoluta, sed conditionata, positus autem conditionibus transit in absolutam.

XV.

Objic. Ergo homini illi peccatum & scilicet prodest.

Dices tertio: Ergo illi, qui fide accedit, prodest fictio illa & peccatum, qui enim recipit Sacramentum cum attritione ut duo, minus gratiæ sacramentalis accipiet quàm alter, qui fide accessit, & postea atteritur cum dolore ut decem. Respondetur, hunc plus gratiæ recipere, non tamen ratione peccati, sed melioris dispositionis, peccatum verò aut indispositio potius ei nocuit, cum effecerit ut gratiâ toto illo tempore caruerit, si enim ad Sacramentum dispositus accessisset, gratiâ tunc accepisset, & si cum perfectâ dispositione, gratiâ intensam.

SECTIO QUARTA.

Adjiciuntur nonnulla, circa dispositionem ad Reviviscenciam Sacramentorum requisitam.

I. Baptismus per Contritionem reviviscens plus gratia confert, quàm reviviscens per attritionem.

SEPTIMA conclusio: Quando Baptismus reviviscit per contritionem, plus gratiæ confertur subiecto, quàm si per attritionem revivisceret. Probatur primò, quia contritio est melior dispositio, quàm attritio, ergo vel ex hoc capite perfectior erit illius effectus. Secundò, quia sicut in naturalibus pluralitas causarum juvat ad perfectiorem effectum, ita & in supernaturalibus: cum ergo hic concurrat simul contritio & Baptismus, effectus erit præstantior. Quod etiam dicendum, si quando fortè duo Sacramenta, Baptismus exempli gratia & Pœnitentia simul in eadem gratiæ collatione conjungerentur: de quo postea.

II. Baptismus per contritionem reviviscens non dat primam gratiam.

Conclusio octava: Quando Baptismus reviviscit per contritionem, Baptismus non confert primam gratiam, nec aufert peccatum, sed solum dat augmentum gratiæ, saltem formaliter loquendo, nam realiter fortè utraque simul pri-

mam gratiam producit, ac proinde in hoc sensu formalis non ex æquo tanquam una vel duplex causa totalis, ut volunt recentiores aliqui, concurrat Baptismus & contritio ad eandem gratiam, sed contritio in hoc casu dat primam gratiam, Baptismus illam auget: ita Vasquez disp. 159. cap. 3. num. 22. & clarius disp. 160. c. 2. n. 24. ac probabile putat Coninek quest. 62. art. 1. d. 6. num. 101.

Secunda pars conclusionis manifestè sequitur ex primâ; si enim contritio pro aliquo priori operetur, quàm Baptismus, & in illo priori gratiam aliquam conferat, jam pro illo priori peccata omnia remittuntur, ergo operatio Baptismi in posteriori naturæ subsequens, esto ad gratiam aliquam terminetur, non tamen ad remissionem peccatorum.

Prima itaque pars: Quòd scilicet contritio in hoc casu pro aliquo priori tollat peccata omnia, probatur; contritio est dispositio requisita ut Baptismus operetur & gratiam conferat, sed pro illo priori confert gratiam, ergo pro aliquo priori confert gratiam, quàm eam conferat Baptismus. Confirmatur: Contritio ut conferat gratiam est independens à Baptismo, sive enim esset in hoc casu aliquis Baptismus, qui revivisceret, sive non, gratiam conferret; nec enim minores habet vires contritio in his circumstantiis, quàm in ullis aliis, sed Baptismus ut gratiam hic & nunc conferat pendet à contritione, ergo contritio in collatione gratiæ est prior, quàm Baptismus, ergo pro illo priori operatur, & peccatum tollit, ergo pro posteriori non potest illud tollere Baptismus, sed solum gratiam per contritionem datam augere.

Secundò probatur: In composito aliquo semper pars est prior toto, ergo contritio hic in productione gratiæ prius est operativa, quàm Baptismus: patet consequentia, contritio est pars, & ut pars seu secundum se sumpta, est apta producere gratiam, Baptismus autem non nisi ut totum quoddam agit, seu ut conjunctus cum contritione, sed totum, seu quod non operatur nisi ut conjunctum cum alio est posterius in virtute operandi illo quod non habet hujusmodi dependentiam, & ut pars etiam aptitudinalis operatur, ergo.

Probatur tertio: Baptismus est potens producere gratiam uno signo seriùs quàm contritio, ergo pro illo priori signo aget contritio, & in eodem signo, quo Baptismus est potens producere gratiam, jam gratia existit, ergo non potest esse effectus Baptismi, cum causa & effectus pro eodem signo esse non possint.

Dices: Quòd una ex concavis sit naturâ posterior aliâ non obstat quo minus per modum unius causæ totalis concurrere simul possint ad tertium aliquem effectum; sic enim licet species visibilis materialiter producatur ab oculo, in quo recipitur, de facto tamen simul cum oculo concurrat ad actum visionis, nec prius concurrat oculus quàm species, vel è contra, sed utriusque indivisibiliter respondet effectus. Respondetur, latam esse disparitatem; nec enim oculus solus sine specie, nec species sine oculo potens est producere visionem, ac proinde neutra causa est pro ullo priori apta operari quàm totum, hic verò Contritio est causa sufficiens sine Sacramento, non e contra. Unde in exemplo allato, si oculus solus sine specie esset potens producere visionem, pro eodem signo quo speciem producit, produceret visionem; species autem tunc cum

man gratiam, sed gratia augmentum.

III. Oportet ut Sacramentum in hoc casu non conferat primam gratiam, sed tunc gratiam augmentum.

IV. Contritio hic & nunc est dispositio ad effectum Baptismi, ergo pro illo priori confert gratiam.

V. Pars semper est prior toto, cum ergo Contritio hic sit pars Baptismi ut operatur, erit prior illo.

VI. In illo signo quo Baptismus est potens agere, contritio agit, & producit gratiam.

VII. Objic. Est una ex concavis sit posterior aliâ, potest tamen utraque simul ad eandem effectum concurrere.

cum oculo visionem non concurreret nisi pro signo sequente, sicque vel ad illam conservandam, vel intendendam.

VIII. Unde non est paritas in exemplo quod afferunt, ad suam sententiam declarandam, dicunt enim eodem modo se habere in hoc casu contritionem & Baptismum ad primam gratiam, sicut se habent duo actus meritorii in eodem instanti elicit ad illius augmentum, ad quod respondeo, vel actus istos meritorios esse inter se subordinatos, fidem exempli gratia & Charitatem, tunc autem dico nullam esse rationem cur cum fides sit prior charitate, non possit prius quam illa operari, & mereri augmentum gratia, cum operetur instar causae necessariae: si autem ponantur duo actus meritorii disparati, ut actus patientiae & temperantiae, non est mirum illos concurrere per modum unius causae totalis, cum neuter actus pro ullo priori aptus sit prius operari, quam alter, sicque concurrunt simul, licet ad majorem gratiam, quam daretur ob ullum ex his sigillatim sumptum, hoc autem non contingit inter contritionem & Baptismum.

IX. Hinc infero: Si nihil aliud quam hoc velit sententia illa, quam superiore sectione impugnavi, non esse eam omni ex parte improbandam, re tamen veram aliud volunt illius Auctores, cum & contritionem in eo casu ad gratiae infusionem necessariam esse asserant, & Baptismum nullam gratiam conferre, quod est negare Baptismum unquam reviviscere contra Sanctum Augustinum, & Theologos communiter: quod verò ibidem diximus nullum peccatum remitti nisi per Sacramentum, vel votum Sacramenti, intelligi debet de voto saltem implicito aut conditionato, contritio autem in hoc casu est hoc modo votum baptismi, licet sit jam susceptus; contritus enim ita ex vi contritionis est dispositus, ut si non esset susceptus Baptismus, eum susciperet.

SECTIO QUINTA.

Quid de ipso peccato fictionis, & aliis tempore Baptismi commissis. sentiendum.

I. PRIMA conclusio: Probabilis mihi videtur peccatum ipsum fictionis, seu indignam susceptionem Sacramenti, & a fortiori mortalia omnia post Baptismum fictè susceptum, antequam reviviscat, commissis, non posse tolli per solum Baptismum reviviscens & attritionem, sed necessarid requiri simul cum Baptismo concursum Pœnitentiae aut alterius Sacramenti, vel contritionis, quæ sit votum Pœnitentiae: ita Sanctus Thomas quaest. 69. art. 10. ad secundum, Suarez disp. 28. sect. 5. Vasquez disp. 159. cap. 3. n. 22. Coninck quaest. 62. art. 1. dub. 6. num. 95. & alii.

II. Declaratur conclusio: Accedit adultus quispiam ad Baptismum cum animo verè illum suscipiendi, simul tamen habet animum furandi, aut aliud peccatum committendi, sciens autem hoc impedire effectum Sacramenti ponit sponte obicem, & committit peccatum Sacrilegii, quod vocatur peccatum fictionis, estque distinctum à reliquis secundum peculiarem malitiam impediendi effectum Sacramenti. Non tamen ad peccatum fictionis est necessarium, ut in instanti quo com-

pletur Baptismus habeat voluntatem committendi aliquod aliud peccatum, sed sufficit si advertens attritionem vel aliquem alium actum esse necessariam dispositionem ad fructum Sacramenti, hanc tamen dispositionem negligat, & hoc peccatum tantum habet malitiam fictionis, seu Sacrilegii; si enim per aliud peccatum impediatur fructum Sacramenti, peccatum illud habet duplicem malitiam, nempe in propria specie, & sacrilegii.

Ante probationem conclusionis supponendum, juxta Sanctum Thomam, & omnes peccatum fictionis esse subsequens aliquo modo Baptismum, licet in eodem cum eo instanti reali finitur, & verè esse hominis baptizati: ad cujus intelligentiam notandum ex Suario disp. 28. sect. 5. Vasquez disp. 159. & aliis, peccatum fictionis quæ tale, naturam subsequi Baptismum, & impressionem characteris; Baptismus enim & character impressus, est naturam prior gratia, eamque exigit, nisi ponatur obstaculum, unde peccatum fictionis quæ tale posterius aliquo modo naturam ac, cedit, quam Baptismus & character, & interponit se quasi inter illum & effectum alioqui sequenturum, sicut ignis productus in materia ligni cum calore ut septem, petit statim habere calorem ut octo, si tamen unus gradus frigoris sit in subiecto, impedit quo minus calorem illum habeat.

Probatum itaque conclusio primò: Peccatum fictionis quæ tale est peccatum commissum post Baptismum, ut fatentur omnes, nam ut bene Vasquez citatus, prius est esse baptizatum, quam malè baptizatum, ergo est materia Sacramenti Pœnitentiae & subiectum clavibus, & consequenter Pœnitentia ordinatur ad hoc peccatum remittendum, quod etiam affirmat Sanctus Thomas, & omnes, sed in contrariam sententiam sequitur nunquam posse Pœnitentiam remittere hoc peccatum, ergo: sequela probatur, peccatum fictionis semper prius vel naturam, vel tempore tollitur, quam ponatur Sacramentum Pœnitentiae, ergo Pœnitentia nunquam potest illud tollere, & consequenter frustra à Christo fuisset instituta ad hoc peccatum auferendum.

Quod vero prius naturam semper vel tempore tollatur peccatum fictionis antequam existat Pœnitentia, probatur; nam juxta priorem sententiam ad hoc peccatum remittendum, imò & omnia alia ante & post Baptismum fictè susceptum commissis, sufficit attritio cum Baptismo reviviscens, sed semper ante Sacramentum Pœnitentiae completum elici debet attritio, ergo semper prius remittitur peccatum fictionis, quam ponatur aut poni possit Pœnitentia, ergo sine ulla causa institutum fuisset hoc modo Sacramentum Pœnitentiae, cum semper supponat effectum suum primarium, ad quem præcipue ordinatur, positum. Confirmatur: Propterea communiter rejiciunt Theologi opinionem illam, quæ ad valorem Sacramenti Pœnitentiae requirit contritionem tanquam dispositionem necessariam, quia scilicet Sacramentum Pœnitentiae nunquam tribueret suum effectum, nec peccatum remitteret, cum semper illud supponat remissum.

Dices primò: Secundum communem sententiam peccata vel per contritionem, vel Sacramentum Pœnitentiae prius deleta, sunt materia confessionis, & non licet solum, sed lapdabiliter subiciuntur clavibus, & tamen in his semper Pœnitentia supponit effectum suum collatum, cum

III. Peccatum fictionis aliquo modo subsequitur Baptismum

IV. Peccatum fictionis est peccatum commissum post Baptismum.

V. Prius semper vel naturam vel tempore peccatum fictionis tollitur, quam existat pœnitentia.

VI. Obiic. Peccata prius remissa sunt materia Sacramenti pœnitentiae.

Resp. Posse saltem hae peccata secundum se à Sacramento penitentiae remitti.

cum deleta jam sint illa peccata. Respondetur primò: Saltem Sacramentum Pœnitentiæ potest hæc peccata secundum se remittere, per accidens autem est quòd sint remissa, cum nihil præcedens Pœnitentiã illa necessariò tollat: unde nil mirum si sint illius materia, peccatum autem fictionis nunquam potest per Pœnitentiã auferri secundum hanc sententiã, quod tamen & est contra Sanctum Thomam articulo illo decimo, & Sanctum Augustinum libro primo de Baptismo contra Donatistas cap. 12. ubi sic habet: *Sicut enim in illo qui siclus accesserat, fit ut non denudò baptizetur, sed ipsa piã correctione, & verã confessione purgetur, &c.* ubi docet Sanctus Augustinus per confessionem & Sacramentum Pœnitentiæ auferri peccatum fictionis.

VII.
Quas ob causas peccata prius deleta subiciantur clavibus.

Deinde peccata prius deleta non iterum subiciuntur clavibus ut denudò remittantur; hoc enim esset actum agere, sed vel quia sumus incerti an adhuc sint remissa, vel ut à secundariis quibusdam vinculis, quibus per peccata irretiuntur homines, ulterius per Pœnitentiã liberentur, ut vult Caietanus, & alii: vel tandem ut indignitas ad suscipienda divina beneficia, quæ semper post peccatum manet in hac vitã, magis ac magis per Sacramentum Pœnitentiæ minuatur, ut contendit Coninck disput. 4. de Pœnitentiã dub. 8. quia de re dicitur postea.

VIII.
Peccatum fictionis directe & per se spectat ad penitentiam.

At verò ad Sacramentum Pœnitentiæ directè & per se spectat hoc peccatum tanquam per illud remittendum, ut docent Patres: Imò Concilium ipsum Tridentinum sess. 14. cap. 1. & 2. expressè docet, in hoc differre Sacramentum Pœnitentiæ à Baptismo, quod hic peccata eorum quæ foris sunt respiciat, Pœnitentiã verò minimè, sed ad hæc peccata illa sola & omnia spectent, quæ committuntur à domesticis fidei, & hoc remedium iis institutum esse asserit tanquam secundam post naufragium tabulam, & directè ac per se ordinatum esse ait hoc Sacramentum ad tollendum peccata post Baptismum commissa, sed secundum hanc sententiã Sacramentum Pœnitentiæ nunquam potest hoc peccatum remittere, ergo instituitur ad effectum impossibilem, cum instituitur ut destruat id quod est destructum, quod non minus est impossibile, quam si causa aliqua à naturã instituta fuisset ad ignem extinctum extinguendum.

IX.
Obiic. Idem secundum probabilem sententiã potest secundò producere seipsum.

Dices secundò: Idem potest producere se secundò juxta probabilem sententiã, quam secutus sum in physicis, ergo potest dari forma aliqua, quæ essentialiter supponat effectum suum jam positum: Patet consequentia: hæc secunda actio, quæ res producit se, est vera illius rei productio, & tamen necessariò supponit rem illam jam pro aliquo priori productam, quod enim operatur, sit necesse est, esse autem non potest sine actione aliqua productivã. Respondetur, maximam esse differentiam, hinc enim res non privatur eo effectu ad quem dicit ordinem; nec enim petit producere se primò & simpliciter, sed solum secundò & secundum quid; hæc enim secunda actio non est productio simpliciter, cum non sufficiat ad rem vel primò ponendam, vel conservandam extra causas, Pœnitentiã autem omnino destituitur suo effectu, ad quem primariò ordinatur, cum semper necessariò supponat Baptismum in actu primo proximo ut reviviscat, & saltem attritionem, quã positã prius semper quàm existat Sacramentum Pœnitentiæ reviviscit Baptismus secundum hanc sententiã,

Resp. Latam esse distantiam inter illud & Sacramentum penitentia respectu remissionis huius peccati.

& peccatum illud tollit. Deinde diversa ratio est de productione rei & destructione; inconceptibile enim est quomodo id quod destructum est, possit iterum destrui nisi iterum producat, at verò cur secundò res à se producat vel conservetur potius, nulla est implicantia, sicut juxta communem sententiã potest res aliqua secundò vel reproduci, vel conservari à suo effectu, ut ignis A. ab igne B. quem actu producit.

Dices tertio: Etiam in destructione potest aliquid ad hunc effectum ordinari, in quo tamen semper prævenitur ab alio, ergo & hoc habere potest Pœnitentiã: antecedens probatur, forma ignis exempli gratia, sicut & quavis alia substantialis, habet à naturã quòd possit expellere formam ligni aut aliam quamvis substantialem; & tamen semper prævenitur in hoc effectu, idque ab eo quod ad sui existentiam petit, & consequenter directè & per se, ergo; probatur minor, semper prius ad productionem formæ cuiuscumque substantialis debent exigentiã illius formæ esse in passo dispositiones ad formam illam requisitæ, sed hæc destrunt formam præcedentem, destruere enim (de causali destructione est fermo) nihil est aliud, quàm petere subtractionem concursus divini, hanc verò petunt dispositiones proximæ ad aliam formam, cum auferant dispositiones ad illam, nulla autem forma existere potest naturaliter sine dispositionibus, ut constat, ergo &c.

Respondetur primò: Licet concederemus totum, nihil contra præsentem assertionem, forma enim substantialis ordinatur ad destructionem alterius secundariò solum & indirectè, sicut & formæ accidentales; habent enim alia munera, ad quæ à naturã ordinantur, hæc ut disponant subiectum ad inductionem formæ substantialis, ut eam juvent in operationibus, &c. illa ut constituat compositum, ut sit prima radix operationum & cætera, destructio autem non intenditur primariò & directè à naturã; nemo enim intendens ad malum operatur. Sacramentum verò Pœnitentiæ primariò institutum est ad delenda peccata omnia hominis baptizati, & domestici fidei, ut supra vidimus ex Tridentino, & secundum Patres eodem modo respicit Pœnitentiã hoc peccatum, atque alia post Baptismum commissa.

Secundò ad argumentum respondetur negando antecedens, & ad probationem, minorem, ad cuius probationem dico dispositiones ad formam ignis exempli gratia, non petere directè & immediatè destructionem formæ ligni, sed mediatè tantum, nempe per formam ignis, ad quam disponunt. Ad cuius intelligentiam notanda signa rationis, quæ hinc intercedunt. In primo ergo signo agens (ignis exempli gratia) est applicatum passo, in secundo inducit suas dispositiones, in tertio expelluntur dispositiones contrariæ, & forma ignis introducit, in quarto demum expellitur forma ligni: itaque expulsio dispositionum ligni, & productio formæ ignis sunt in eodem signo, & effectus disparati respectu productionis dispositionum formæ ignis, ergo sufficiente prioritate existit forma ignis ad expellendum formam ligni, nec supponit effectum ad quem ordinatur, nec ob oppositionem formalem & immediatam cum formã ligni tollunt dispositiones ignis formam ligni, sed solum mediatè & quasi impediendo finem ad quem ordinatur, cum operari sine dispositionibus non possit, esse autem est propter operari.

Secundò

X.
Obiic. Etiam in destructione potest aliquid semper privari effectu, ad quem ordinatur.

XI.
Resp. Quamvis iterum hoc de forma concedatur, nihil faceret contra nostram assertionem.

XII.
Dispositiones ad formam ignis non petunt immediatè expulsioem formæ ligni.

XIII.
Peccatum
fictionis est
peccatum
subiectum
clavibus,
ergo tolli
nequit per
solum Bap-
tismum.

Secundò probatur conclusio: Peccatum fictionis est peccatum subiectum clavibus; ergo non potest tolli per solum Baptismum. Dices, non posse per se, sic tamen per accidens. Contra primò: Non ob aliud peccata clavibus subijciuntur, quàm ut Ecclesia de iis iudicet, nec ob aliud de iis debet ferre iudicium Ecclesia, nisi quia per se loquendo ipsi datur, ut in foro Pœnitentiæ remittantur: cum ergo omnino non possit hoc peccatum remittere, nec per se, nec per accidens, non spectat ad illius iudicium. Contra secundò: Quodcumque, ut supra dixi, aliquod peccatum remittitur per accidens ab uno Sacramento, semper est in ordine ad aliud Sacramentum, à quo remitti debet per se; sic quando Eucharistia aut aliud Sacramentum vivorum tollit per accidens peccatum in homine accedente bonâ fide, fit hoc cum ordine ad Pœnitentiâ, ad quam peccati illius remissio spectat per se.

SECTIO SEXTA.

Alia quadam circa peccatum fictionis.

I.
Qui novit se
à peccato il-
lo cessasse
iniquam ab-
solvatur
Baptismus,
non eget con-
victione, nec
Sacramento
Pœnitentiæ
ut peccatum
illud remitta-
tur.
II.
Ad qua pec-
cata remitti-
nda re-
quirantur
simul Baptis-
mus & Sa-
cramentum
Pœnitentiæ.

HINC infero: Si constaret illum, qui fictus accessit ad Baptismum cessare ab actuali illo peccato eo tempore vel instanti, quo Baptismus perficitur, non egere ipsum vel contritione vel Sacramento Pœnitentiæ ut peccatum illud remittatur, sed sufficere attritionem cum Baptismo revivificante; rarò tamen hic casus contingit, ut advertit Suarez in eo, qui humano modo operans accedit ad Baptismum.

Casu itaque quo fictus quispiam accedit ad Baptismum, requiritur per se loquendo Baptismus & Pœnitentiæ ad gratiam illi homini conferendam. Ratio est, quia sunt peccata diversæ rationis remittenda, nempe ante & post Baptismum; peccatum enim fictionis esse simpliciter peccatum post Baptismum commissum, & fatentur omnes, & præter dicta probatur, quia sicut actus boni eodem etiam instanti, quo gratia confertur, elicit, si naturâ illam sequatur, sunt simpliciter hominis iustificati, & vivi membri, ut ostenditur ex Concilio Tridentino sess. 6. can. 32. & fatentur Theologi communiter, ita cum hoc peccatum naturâ subsequatur characterem impressum, & Baptismum collatum, est simpliciter hominis baptizati. Cum ergo unum peccatum mortale pro præsentî statu remitti non possit sine alio, cum gratia, sine quâ de facto nullum peccatum remittitur, æqualem dicat oppositionem cum omnibus, consequenter gratia conferri non potest, nisi per eam causam, quæ peccata illa tanquam materiam suam respicit, sicque non nisi per Baptismum simul & Pœnitentiâ, Baptismus ob peccatum originale requiritur, & alia ante Baptismum commissâ, Pœnitentiâ ob peccatum fictionis, & alia post Baptismum jam susceptum.

III.
Objic. Pec-
catum fictio-
nis indirectè
saltem, &
per accidens
hic & nunc
tollitur per
Baptismum.

Dices: Baptismus hic indirectè saltem & per accidens tollit peccatum fictionis, & reliqua post Baptismum commissâ, confert enim simul cum Pœnitentiâ primam gratiam, per quam peccata omnia ante commissâ remittuntur, quidni ergo id præstare poterit cum attritione sine Pœnitentiâ. Confirmatur: Ut Sacramentum conferat effectum impeditum per obicem, sufficit quòd tollatur obex, sed obex sufficienter tollitur per attri-

tionem, ut supra diximus de Confirmatione & Eucharistiâ conferentibus per accidens primam gratiam; nec enim tolli obicem est tolli peccatum simpliciter, sed in ratione voluntarii, hoc autem modo tollitur dum retractatur per attritionem, alioqui nunquam sufficeret attritio ut Baptismus & Pœnitentiâ tollerent peccata, quæ propriè ad ipsa pertinent.

Ad argumentum respondetur, rationem cur non possit Baptismus id præstare esse, quia cum aliunde habeamus ex Concilio Tridentino & Patribus hoc peccatum spectare ad Sacramentum Pœnitentiæ tanquam per illud remittendum, si Baptismus positâ attritione posset illud remittere, sequeretur Pœnitentiâ nunquam posse illud remittere, nec per se, nec per accidens, cum per se requiratur Pœnitentiâ talem dispositionem antecedentem, per quam una cum Baptismo semper necessariò tollitur hoc peccatum, sicque frustra Christus hoc modo Sacramentum Pœnitentiæ instituisset, imò impossibile est, ut hoc modo illud institueret.

Ad confirmationem dico, attritionem respectu diversorum Sacramentorum diversimodè tollere obicem, respectu Baptismi ad peccata ante Baptismum, & Pœnitentiæ ad peccata post Baptismum commissâ, per se, respectu Confirmationis & aliorum Sacramentorum per accidens: ubi ergo sunt diversæ rationis peccata tollenda, ut hic contingit, tollet quidem obicem, sed respectu causæ sufficientis ad hæc peccata tollenda, ad quorum unum requiri Pœnitentiâ jam ostensum est.

Juvant se ergo invicem Baptismus & Pœnitentiâ ad gratiam hic conferendam, sicut duo levantes idem pondus, ad quod unus solus est impar, vel sicut species & potentia ad actum visionis: vel potiùs in re morali, sicut, si quis per duas actiones, quibus injuriam duobus diversis inferens infamiam contraxisset, à quâ per dignitatis alicujus collationem esset liberandus. Verum est quidem à quocumque conferretur hæc dignitas, tolleretur infamia, conferri tamen à neutro potest sine concursu alterius.

Quod verò fundamentum habeat hæc sententia in Concilio Tridentino, præter dicta constat ex sessione illâ 14. cap. 2. citato, ubi docet Concilium omnes, qui peccato aliquo, quale peccatum fictionis esse ostendimus, contaminati sunt, debere ante tribunal Pœnitentiæ tanquam reos silti, ut per Sacerdotum sententiam ab eo liberentur. Tandem in fine capituli sic habet: *Est autem hoc Sacramentum Pœnitentiæ lapsis post Baptismum ad salutem necessarium, ut nondum regeneratis ipse Baptismus.*

Quando verò Sanctus Thomas artic. illo 10. ad secundum dicit peccatum fictionis tolli per Pœnitentiâ, reliqua verò per Baptismum, intelligendus est formaliter, nempe tribuendo singula singulis, rationem cur hic requiratur Pœnitentiâ, esse peccatum fictionis, cur Baptismus alia peccata, licet utrumque Sacramentum ad hunc effectum indivisibiliter concurrat. Secundò alii, & probabiliter dicunt, solum velle Sanctum Thomam peccatum fictionis tolli directè per Pœnitentiâ, non per Baptismum, licet realiter ab hoc etiam tollatur, seu ita tolli, ut cesset omnis obligatio illud amplius conficiendi, quod non fit quando per accidens per Eucharistiâ, aut aliud Sacramentum datur prima gratia, & peccata remittuntur. Notandum verò Sanctum

IV.
Resp. Ossen-
dendo quod
ob causam
nequeat Ba-
ptismus, ut
indirectè
quidem pec-
catum fictio-
nis remitta-
te.

V.
Attritio res-
pectu diver-
sorum Sa-
cramento-
rum, diversa
simodè tollit
obicem.

VI.
Baptismus
& pœnitenti-
a in gratiâ
conferendâ
se hic invicem
juvant.

VII.
Non laus est
Concil. Trid.
desumitur
argumentum
ad
ostendendum
tam Baptis-
mum quam
pœnitentiâ
ad peccati
fictionis re-
missionem
requiri.

VIII.
Quo sensu
dicat S. Tho-
mas pecca-
tum fictionis
tollî per pœ-
nitentiâ, reliqua per
Baptismum.

Thomam

Thomam hîc nunquam asserere peccatum fictio- nis prius tolli per Pœnitentiam, sed solum illo ablato per Pœnitentiam, Baptismum tollere reliqua, nempe formaliter, & modo jam dicto.

IX.
Remissis per
Baptismum
reviviscen-
tem peccatis,
pœna etiam
omnes pecca-
tis ante Bap-
tismum com-
missis debita
remittitur.

Secunda conclusio: Quando Baptismus reviviscit per Pœnitentiam, non solum tolluntur peccata omnia mortalia, sed etiam pœnæ iis peccatis debita, quæ ante Baptismum fuerant commissa, non tamen omnis pœna respondens peccatis post eum commissis: ita Sanctus Thomas ad tertium ratio est, quia licet Baptismus in hoc casu neces- sariò tollat peccata commissa post Baptismum, cum unum mortale remitti in hoc statu non possit sine alio, at verò pœnæ unius peccati mortalis remissio non est necessariò connexa cum remissione pœnæ alterius, saltem in ratione tempo- ralis, ac proinde non alio modo pœna horum peccatorum remittetur, quàm si Baptismus non revivisceret.

Tertia conclusio: Confirmatio, aut aliud Sa- cramentum fictè susceptum non reviviscit per so- lam attritionem, sed vel requiritur contritio, vel Pœnitentia. Ratio est eadem quæ pro primâ conclusio; Pœnitentia enim per se est instituta ad tollenda peccata omnia post Baptismum com- missa, juxta dicta, unde de hoc peccato minor videtur difficultas quàm de fictione in Baptismo, cum hoc non naturâ solum, sed tempore Bap- tismum sequatur.

X.
Confirmatio
fictè suscepta
non revivif-
cit per solam
attritionem.

Quarta conclusio: Si, ubi quis Baptismum fictè suscepit, postea eliciens actum attritionis accedat ad aliud Sacramentum præter Pœniten- tiam, Confirmationem exempli gratia, vel Eu- charistiam, putans bonâ fide se esse contritum recipiet gratiam: ita Suarez sect. 5. conclusio. 4. Ratio est, quia quodvis Sacramentum, ut supra diximus, bonâ fide susceptum, potest per acci- dens conferre primam gratiam, & ex attrito fa- cere contritum.

XI.
Fictè Bap-
tismus acce-
dens attri-
tioni ad Con-
firmationem
putans se esse
contritum,
recipit gra-
tiam.

DISPUTATIO SEXAGESIMA SEPTIMA.

De Sacramentis Legis Scriptæ, & Legis Naturæ.

VARIA in Lege scripta fuisse Sacramenta indubitatum est; sacra enim Scriptura hoc apertè diversis locis indicat, ut in libro Exodi, Levitici, Numerorum, & Deuteronomii. Vnde in Con- cilio Florentino, decreto ad Armenos asserit Eugenius Pontifex Sa- cramenta Nova Legis multum differre à Sacramentis antiqua. Evidenter ergo supponit Sacramenta quadam in antiquâ Lege exti- tisse: sed sicut veteris Legis Sacerdotium, seu Aaronicum in Sacer- dotium Christi est mutatum, ita & antiqua Legis Sacramenta, in Sa- cramenta Nova: cum enim umbra tantum fuerint ac figura nostro- rum, his institutis cessarunt antiqua.

SECTIO PRIMA.

An Sacramenta Legis Mosaicæ gra- tiam suscipientibus contulerint
Ex opere operato.

I.
Quatuor an-
tiqua Legis
Sacramenta
Circumci-
sionem,
Agnum Pas-
chalem, Pu-

ANCTUS Thomas primâ secundæ, quæst. 102. art. 5. veteris legis Sa- cramenta ad quatuor reducit: Circumcisionem, quæ erat nota po- puli Dei, cui in lege nova successit Baptismus: Agnum Paschalem, quæ umbra quadam

fuit, & figura Eucharistia, in hac quippe verus Agnus continetur qui hominum animas pascit ac nutrit: Purificationes, quibus in lege gratiæ re- spondet Sacramentum Pœnitentiæ; ut enim apud populum Israëliticum homines per illas ab im- munditiis legalibus mundabantur, ita nunc per pœnitentiam mundamur à peccatis, ac demum ad Sacerdotum consecrationem, cui apud nos suc- cedit Ordo.

Tribus aliis Legis novæ Sacramentis nullum respondebat in lege veteri Sacramentum, Confir- matio namque plenitudinem gratiæ, quæ legis novæ propria est, significat: Extrema-unctio & Matrimo- nis dispositio.

risationes,
& Consecra-
tionem Sa-
cerdotum
numerat
Dicitur An-
gelicum.

II.
Confirmatio
novæ legis
matrimonii
& Matrimo-
nis dispositio